

באר בשדה

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

באר חפרה שרים

ילקוט מתורת רבותינו הקדושים זע"א בפרשת השבוע

רמזים למנין שנות קיומם של ה'משכנות' ו'בתי המקדש'

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁפַּן הָעֵדוּת (לח. כא) התיבה 'המשכן' עם חמש האותיות בגימטריא ת"כ, כמנין שנות הבית השני. 'משכן' גימטריא ת"י כמנין שנות הבית הראשון. 'העדת' חסר ו' תע"ט כמספר שנות המשכן עד בנין הבית. (רבינו בחיי). ולמה חסר חמשה ממספר בית שני וצריכים לצרף את חמש האותיות? לרמוז על חמשה דברים שחסרו בבית שני כמו שאמרו חז"ל (יומא כ') ארון, אש, שכינה, רוח הקודש, ואורים ותומים.

(חתם סופר)

ב' חלקים בקדושה: סור מרע, ועשה טוב

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁפַּן הָעֵדוּת (לח. כא) כתב הרה"ק רבי חיים מטשורנוביץ ז"ע בעל ה'באר מים חיים', מדוע כתוב בפסוק ב' פעמים המשכן משכן, והוא מביא מדרש עה"פ 'קדושים תהיו', משל למלך שהעניק ב' חלקים לבנו וחלק אחד לעצמו, שתיים בראש בני ואחד בראש, כן הדבר לגבי מצוות 'קדושים תהיו' שיש בה ב' חלקים, יש את הקדושה של סור מרע שצריך להיות קדוש ופרוש מכל הרע, ויש את הבחינה של קדושה של עשה טוב, היינו הקדושה של תורה ומצוות.

ומסיים ה'באר מים חיים' שזה מרומז בפרשתינו 'אלה פקודי המשכן משכן העדות', 'משכן' בגימטריא 'קדוש', והא דכתיב ב' פעמים 'משכן' מרמז על ב' הקדושות שדיברנו, האחת 'סור מרע' והב' 'עשה טוב', שיש בקרב בני ישראל שתי בחינות של קדושה, וזה הוא באמת 'משכן העדות', היינו שזו היא עדות לישראל שהשכינה שרויה ביניהם, ואז הם זוכים להשראת השכינה הראויה.

(באר מים חיים)

אלה כנגד אלה

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁפַּן הָעֵדוּת (לח. כא) ציווי הקמת המשכן 'אלה' פקודי המשכן, נועד לכפר על 'אלה', דהיינו חטא העגל שבו אמרו ישראל 'אלה אלהיך ישראל'.

(כנסת יחזקאל - הרה"ק רבי יחזקאל מדרומסק ז"ע)

נס שמשעה רבינו לא נכנס לארץ...

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁפַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה (לח. כא) כתב הרה"ק ה'אוהב ישראל' מאפסא ז"ע שטובה גדולה היתה בזה שלא נכנס מרע"ה לא"י, כי עי"ז לא בנה את בית הבחירה, ולכן בבוא עת החורבן טובה היתה מה ששפך השי"ת את חמתו על עציים ואבנים, ואילו היה מרע"ה בונה המקדש לא היה נחרב וכלל ישראל היו נענשים בכליה ר"ל. ועל דרך זה עלה ברעיוני לפרש בדרך דרוש את הכתוב 'אלה פקודי המשכן וגו' אשר פוקד ע"פ משה, כי 'פקודי' הוא לשון חסרון, ומרמז הפסוק הטעם למה נחסרה מאתנו המשכן, היינו ביהמ"ק שנתמשכן מאתנו, וממשיך לומר דזהו משום 'אשר פוקד על פי משה', כל זה נגרם ע"י שמשעה רבינו ע"ה הכה את הסלע, ולא דבר בפיו, שע"י"ז לא נכנס לא"י ולא בנה את ביהמ"ק, ולכן יכול ביהמ"ק להיחרב ובני"ו ניצלו מכליה ר"ל.

(הגאון החסיד רבי אליעזר דוד פרידמן זצ"ל)

נדיבות הלב של בני ישראל למשכן נשארה חקוקה בהם לדורות עולם

פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן (לח. כא) אמר הרה"ק רבי גרשון העניך מראדזין ז"ע כי אותה רוח של התנדבות ששררה אז

בהקמת המשכן, לא פסקה מישראל אלא נותרה בלבבות ישראל בתור פקדון קבוע, לדורות, וזהו 'פקודי המשכן'.

(סוד ישרים)

'ואמונתך סביבותיך'

וּבְצַלְחַל בֶּן אֲזַי בֶּן חוּר לְמַטֵּה יְהוּדָה עָשָׂה אֶת פֶּלֶא אֲשֶׁר צִוָּה ד' אֶת מֹשֶׁה. (לח. כב) ואחז"ל (ברכות נה.) כי משה צוה לו לעשות תחלה כלים ואח"כ משכן, א"ל בצלאל: מנהג העולם שעושים תחלה בית ואח"כ שמים כלים בתוכו, א"ל משה בצל א-ל היית. וביאר הס"ק מסלונים ע"פ דרך העבודה, כי הכלים הם השגת הדעת בעבודת ה', והמשכן שמסביב לכלים הוא בחי' אמונה, כמד"כ (תהלים פט, ט) 'ואמונתך סביבותיך', למעלה מכל ההשגות. וע"כ משה שמדרגתו גבוהה, לו היה נאה ויאה להתחיל מבחי' כלים' ע"י השגת הדעת, ואח"כ לבוא לבחי' 'אמונה'. א"ל בצלאל כי מנהג העולם אינו כן. היינו, רק לפי מדרגותיך אפשר להתחיל מבחי' כלים. אבל לפי מדרגת העולם ומנהגו, אלה שלא זכו לדרגה גבוהה, הרי ההתחלה אצלם היא מבחי' אמונה פשוטה בחי' משכן, ורק אח"כ יזכו לבחי' כלים והשגת הדעת. וא"ל משה בצל א-ל היית, היינו בדרגה הנמוכה. כי אכן עבור הדור צריך להתחיל מלמטה למעלה, מאמונה פשוטה.

(תורת אבות - הס"ק מסלונים ז"ע)

התרומות של זהב ונחושת הובאו מנדבת הלב ולכן נקראו תנופה שמריכמים את האדם להשי"ת

וַיְהִי זֶה־בְּהַתְּנִיפָה (לח. כד) בזוה"ק הקשה למה בזהב ונחושת נאמר התנופה משא"כ בכסף? ותירץ הגה"ח ר' יעקב ישראל לוריא שליט"א דאפשר לומר עפ"י פשט, בכסף לא היה תרומה 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו' ורק מה שהיו מחויבים 'מתצית השקל' העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט, וההכרח לא ישובח ולא יגונה, משא"כ זהב ונחושת שהיה 'איש כפי נדבת לבו' וזוהו אפשר להתרומם ולהניף תנופה לה'.

(נתיבי ישרון)

מאת האדנים כנגד החיוב לברך 'מאה ברכות' בכל יום

מֵאֵת אֲדָנִים לְמֵאת הַכֶּפֶר כֶּפֶר לְאָדָן (לח. כה) כתב הגה"ק בעל החידושי הרי"מ ז"ע: כנגד מאת אדנים שהוצרכו למשכן צריך האדם לברך בכל יום מאה ברכות. וכמו שהאדנים היו היסודות של המשכן כן ה'ברכות' הינם היסודות של קדושת ישראל, של קדושת כל יהודי יהודי. 'אדן' הוא מלשון 'אדנות' שע"י הברכה מעידים שהקב"ה הוא האדון של הבריאה כולה, ומאת הברכות הרי הם ממלאים את מאת האדנים למשכן, של כל יהודי.

ארבעה אנשים כתבו בכתב אחת את השם הקדוש על הציץ

וַיַּעֲשׂוּ אֶת צִיץ נֹר הַקֹּדֶשׁ זֶה־בְּטָהוֹר וַיִּכְתְּבוּ עָלָיו מִכְתָּב פְּתוּחֵי חוֹתֵם קֹדֶשׁ לְד' (לח. לו) ויש לדייק מדוע נאמר 'ויכתבו', בלשון רבים, ולא 'ויכתוב', והרי מן הסתם אדם אחד כתב, ולא רבים? בספר 'וילקט יוסף', הביא הרה"ח רבי יוסף מנדלקורן ז"ל ביאור נפלא ששמע מהאדמו"ר בעל 'בית ישראל' מגור, בשם אביו, האדמו"ר בעל 'אמרי אמת' מגור: במשנה (יומא ג. א) מסופר על בן קמצה שהיתה לו מומחיות מיוחדת בכתביה, ומכיון שלא רצה ללמדה

שנה ט'

גליון מס' 427

פרשת פקודי ה'השפ"ד

בית הכנסת לתורה ולתפילה שטפנשט כולל אברכים לעיון - לפנה"צ כולל אברכים לתורה - אהוד"צ רחוב מטרסיל 13 בני ברק

תלמוד תורה "תורת אמת" שטפנשט בני הילדים מנות תורה

מכינה לשיבת קטני כלל חסידות ה'תש"ל 35 אלעזר

בית שטפנשט - בעניינים מקבר התורה שטפנשט אהוד"צ כולל אברכים - בית כנסת - מורשיה * מרכז מתנדבים לנעקם

הכנסת אורחים ואשי"ל במונחה לקבוצות ויחידים - במונחה מראש מתחם קבר האדמו"ר הראשון משטפנשט רח' אליווה"ב 2 ש' פאקויר ואשי - ומונחה

מקוה טהרה

מפעל כקוהא דפסחא עזר וסיוע לטיפות צרכנות בניו החמים ושבתות השנה.

אור מתתיהו שיעורי תורה ברחבי הארץ, נוסף חיוב ועריב יודות לעם שבשרות, בהשתתפות נדויל והמשפיעים ומכיו הרבים

הספריה התורנית ומוזיאון להנצחת יהדות רומניה וזכר הצדיקים שטפנשט.

מכון תורה "תורת אמת - שטפנשט" להנצחת מרכז רבותינו הקדושים לבית שטפנשט - וז"ל - הספריה רומניה.

מפעל האנגליקלידיה החכמי ומונחה

מספרי המכון ניתן להשיג במשרדי המוסדות.

אנגליקלידיה מלווה שממכות בית חיוני כ"ח אמתות אמת - שטפנשט

הרעף פתוח - חיוני - עמדת לרכים - נכון - על זבת: היא עניני ברות מילה, ח"ב עניני חלאקה, ח"ג עניני נישואין ונשואה טאמן, ח"ד עניני - חדוסי חינוך - כנוויל של משיח - ננוויל שטפנשט נתקים אלבום עם שני דיסקים

י"ל על ידי מכוון 'תורת אמת שטפנשט' הצטרפו לקבלת הגליון של כולנו בדוא"ל: 7172759@gmail.com טלפון: 03-579-03-03 פקס: 03-616-5110

(וילקט יוסף)

גם כאשר הוקם המשכן והקריבו בו קרבנות לא סמכו בני"ו על העבודה אלא עבדו את ה' בעצמם

וַתֵּלֶךְ כָּל עֲבַדְתֵּי מֹשֶׁה אֲהֵל מוֹעֵד וַיַּעֲשׂוּ כַּכֵּן יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה ד' אֶת מֹשֶׁה בֶּן עֲשׂוֹ (לח. לב) הכתוב בא להודיע שלא אמרו ישראל הואיל ונבנה בית המקדש אין אנו צריכים לקיים את התורה, כי בוודאי הקרבנות יכפרו עלינו, אלא אף כי 'ותכל כל עבודת משכן אוהל מועד' בכל זאת לא סמכו בני ישראל על המשכן וקרבנותיו, אלא 'ויעשו ככל אשר צווה השם את משה'

(הגאון הגדול רבי שלמה קלובר ז"ע)

רמזי שמות הפרשיות

כתב כ"ק האדמו"ר הגה"ק בעל החידושי הרי"מ זי"ע כי ישנן בשמות הפרשיות רמזים למעדי השנה וכך אמר: יש בפרשת את משום קדושת חג הפסח, בפרשת בשלח משום 'שביעי של פסח', בפרשת יתרו משום קדושת חג השבועות - קבלת התורה, ופרשת משפטים זהו ראש השנה, כי משפטים הם דינים, ופרשת שקלים מרמזת על יום כפורים כמ"ש 'לכפר על נפשתיכם' וגו', ובפרשת פקודי נרמז על 'נסיעת עמוד הענן' רמז לחג הסוכות שהוא זכר לענני הכבוד.

לחם הפנים שהוקרב במדבר

ואת לחם הפנים (לט. לו) כתב כ"ק האדמו"ר בעל האמרי אמת מגור זי"ע באחד ממכתביו על יסוד פסוק זה, והקשה "מכתבי תורה", מכתב קרב, על דברי הספר' בפרשת עקב (פיסקה מא), שם נאמר: "והיה אם שמוע אל מצותי אל מצותי - למה נאמר? לפי שנאמר 'ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם', שומע אני שלא נתחייבו בתלמוד עד שנתחייבו במעשה, תלמוד לומר 'והיה אם שמוע וגו' - דמיד נתחייבו בתלמוד. אין לי אלה מצוות הנוהגות עד שלא נכנסו ישראל לארץ, כגון בכורות וקרבנות ומעשר בהמה, ומצוות הנוהגות משנכנסו לארץ, כגון עומר וחלה ושתי הלחם ולחם הפנים - מניין? תלמוד לומר 'והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי - לרבות את מצותי' - עד כאן מדברי הספר'. ותמה האמרי אמת דהרי בפסוק שלפנינו מפורש שהביאו 'לחם הפנים' עם הבאת כלי המשכן, עוד בטרם נכנסו לארץ, ואיך מנה את 'לחם הפנים' בין המצוות שלא נהגו עד כניסת ישראל לארץ? ותיירץ בעל האמרי אמת, דכידוע דאף שנאסר להותיר מן המן ליום המחרת, מכל מקום בערב שבת הותר לשמרו את המן ולאכלו בשבת. והסתפק אביו הק' בעל השפת אמת אותו מן שירד בערב שבת, האם נאמר בו הכלל "כיוון שהותרה הותרה", ושוב יהיה מותר לשמרו ולאכלו ימים רבים - ולא רק שבת? ואם נאמר שאכן כך הדין, יהיה ישוב נפלא לקושיא, שכן לחם הפנים שנאפה בערב שבת - היה כשר לכל השבוע ולא נאמר בו האיסור "ולא תותירו ממנו עד בוקר". אלא ש'השפת אמת' הכריע ספק זה לאיסור. וכך יש להוכיח מלשון הכתוב בפרשת בשלח, שכתב: "התיר להם אכלהו ימים יום זה בלב ד'".

וכתב בס' 'כתר היהודי', (ליקוטים מהיהודי הקדוש מפשיסא), כי אמנם אולי ניתן להוכיח ממה שהסתפקו בני ישראל מהמן בסוף ארבעים שנה לאחר שפסק המן, והרי היה זה המן הנותן? ורצה ליישב כנ"ל שאולי היה זה מן המן שירד בערב שבת ועליו נאמר "כיוון שהותרה הותרה", אולם דחה זאת, שכן יתכן לומר שדוקא בזמן שעוד ירד המן היה איסור להותיר ממנו כדי שיחיו בבטחון ומונה ולא ידאגו דאגת המחור, אולם לאחר שפסק מלרדת - לא נאמר בו האיסור כלל!

(כמוצא שלל רב)

כל העושה עבור הציבור הרי זה כמו שכל הציבור השתתף בפועל בעשייה

ככל אשר צנה ד' את משה בן עשו בני ישראל את כל העבודה (לט. מב). צ"ד וכי ישראל הם העושים? הלא בצלאל ואהליאב הם העושים. וכתב הגה"ק רבי שלום תאומים זי"ע אב"ד דשטפנשט: אמנם דע לך אהובי אחי שכל דבר הנעשה לצבור, העושה יש בו כללות בחינת הצבור, ודבר זה הוא בכל דבר הן בבנין בית הכנסת ובית המדרש המודש העושה במלאכת העבודה הרי הוא כללות הצבור, והרי הוא כאילו כל הצבור הם העושים. והעד לזה: השי"ץ המתפלל לפני התיבה שהוא כללות המוח מהצבור, כנודע מהאר"י ז"ל (פע"ה שער חיות העמידה), והאב כולם: מלאכת המשכן וכליו שנעשו ע"י בצלאל ואהליאב אשר לזה נאמר 'אתו אהליאב, אתו משם', הם היו כללות כל ישראל בדבר זה, לזה נאמר 'ככל אשר צנה את משה כן עשו בני ישראל'. והבן זה כי הוא כלל גדול בתורה.

(אור התורה)

"חטה אחת פוטרת כל הכרי ובעל הבית מתברך", כך גם היה בנדבת המשכן

ויברך אתם משה (לט. מב) כתב ברש"י הק': יהי' שתשרה שכינה במעשה ידיכם. והיינו: לא על מלאכת המשכן לבד כי גם על מעשה ידכם אשר בביתכם תשרה

השכינה והברכה, אחרי אשר כבר הרמותם את תרומת ה' לנדבת המשכן ומעתה תחול הברכה על הנשאר לכם כי כן דרך התרומה חטה אחת פוטרת כל הכרי ובעל הבית מתברך על ידה, כמו שכתוב (מלאכי ג. ט) ובחנוני נא בזאת וגו' ופרשתי לכם ברכה עד בלי די, וזה נאמר אחר פרשת המעשרות (דברים כו. ט) השקיפה ממעון קדשך... וברך את עמך. כי כשנותן חלק הגבהה תשרה הברכה על הנשאר מעתה. וזהו 'שתשרה שכינה במעשה ידכם' רצ"ל כל מעשה ידכם בבית ובחוץ במשא ומתן תכווננו הכל לשמים, לצורך גבוה כגון לצדקה, ולהוצאות בניו תלמוד חורה וכדומה, שיהיה זה מקום להשראת שכינה במעשה ידכם ולברך אתכם. וזהו 'ויהי נועם ה' עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו' שיהיה בכוננה הרצויה לשם שמים ואז 'ומעשה ידינו כוננהו' היינו השראת השכינה עליה.

(הגאון החסיד רבי אליעזר דוד פרידמן זצ"ל)

עשיית המשכן היתה בדרך נס כמו בריאת שמים וארץ ולכן הששו בני"ש שלא תהיה השראת השכינה ולכן ברכם משה

וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה פאשר צנה ד' בן עשו ויברך אתם משה (לט. מב) פירש רש"י שברכם: יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידכם, ויהי נועם וכו', ויש לדייק, וכי היה ספק שלא תשרה שכינה והקב"ה אומר מעיקרא 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם' ויש לומר כי על פי המלאכה היתה של הקמת המשכן היה צורך בטרחו מרובה ומן רב, אמנם בעצם כאשר נעשה הכל בעזרה ובסייעתא דשמיא במהירות רב, דומה ממש לבריאת שמים וארץ, ויש לחוש שהשראת השכינה של עשיו לא יתואר על מעשי ידיהם כי לא הם עשאוהו, ויהיה זה הפסד שכן וכבוד להם, על כן ברכם משה: 'יהי רצון שתשרה שכינה במעשי ידיכם, שיושב כמו מעשי ידי עצמם, ולא יקופח שכרם במה שסייעם ד'.

(חת"ם סופר)

"...הקב"ה מצרפה למעשה"

וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה... בן עשו (לט. מב) אמר הרה"ק רבי יששכר דוב מבעלזא זי"ע דצריך להבין מה הוא כפל הלשון 'כן עשו' וגם בפסוק שברכם 'ויהי נועם' ישנו כפל הלשון בחיבות 'מעשה ידינו', אלא שבני ישראל לאחר שעשו המשכן היה ליבם נוקפם מדוע לא עשו המשכן ביותר 'כוונות' ועם יותר 'חודים' השי"ת צירף גם מחשבות אלו לעשיה. וזה הוא ענינו של כפל הלשון.

(חלקת ירושע)

עיקר עבודת האדם לקיים מצות בוראו שאמר ונעשה רצונו

וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה פאשר צנה ד' בן עשו ויברך אתם משה (לט. מב). הנה התיבות 'כן עשו' הם מזהירים. כי כבר אמר 'והנה עשו אותה', אמנם בכל מצות ה' יש בהם ג' בחינות, א' המצוה מצד המצוה היא טובה גדולה לאדם כענין 'רפאות תהיה לשרך' וגו' (משלי ג. ח). ב' טובות הגמול והשכר והג' קיום מצות בוראו גזירת המלך לעשות רצון אביו שבשמים. ובב' בחינות הראשונות הוא עובד את עצמו ולא את ה' לבד, ועיקר עבודת האדם להיות עובד עבודתו על דרך השלישי לקיים מצות בוראו שאמר ונעשה רצונו, והשכר ממילא יבוא. וא"כ גם במשכן היו ב' דרכים, א' תענוג אשר ישכון כבוד האל בינינו, אמנם ישראל היה עיקר כוננתם שיעשו מצות ה' לא לענוג הנאתם שיבוא. לזה הוכפל העשיה לאחר שאמר וירא משה וגו' והנה עשו וגו', ר"ל שראה משה שעיקר כוננתם הקדושה כאשר צוה ה' כן עשו, לזה ויברך אותם משה.

(אור התורה)

המקדש עמו למטה משפיעין עליו הרבה קדושה מלמעלה

ככל אשר צנה ד' אתו בן עשו (מ. טו) כתב כ"ק האדמו"ר מביאלה זי"ע כי כאן בא לרמוז, שהמקדש של מעלה מכוון כנגד בית המקדש שלמטה (בכ"ז פר' טו) ומרומם בוה כי באם איש ישראל מקדש עצמו מלמעלה, אז משפיעין לו קדושה מלמעלה, והיינו: 'כן עשה' השי"ת מלמעלה, במשכן של מעלה.

(חלקת ירושע)

רמזים ל'תשובה' על פי 'הכתוב השלישי' שבי"ג מידות

לא יכל משה לבוא אל אהל מועד פי שכן עליו הענין (מ. לה) וכתב רש"י ז"ל כתוב אחד אומר 'ולא יוכל משה' ובמקום אחר כתב 'ובבוא משה' ובא הכתוב השלישי ויכריע ביניהם: 'כי שכן עליו הענין' וכו'. יש לתת טעם מדוע נכתב באופן כזה שצריך להביא הכתוב השלישי ולהכריע רק בגמר מלאכה המשכן? וכתב הרה"ק רבי דוד מדינוב זי"ע שראוי לפרש עפ"י דברי הרב הקדוש ר"צ מוידטיטשוב זצלה"ה כי ידוע שהי"ג מדות שהתורה נדרשת בהן הם מכוונים נגד הי"ג מדות של רחמים. והנה שני כתובים המכחישים זא"ז הוא מדה 'ונקה' וכתוב א' אומר לא ינקה ודרשינן בגמ' מנקה הוא לשבים ואינו מנקה לשאינם שבים.

ואמר הרה"ק מדינוב כי פסוק 'מי קל כמוד' (ס' מיכה) ג"כ מכוונים אל הי"ג מדות. ושם נגד 'ונקה' כתוב 'מימי קדם' שרומז לתשובה שקדמה לעולם, והוא הוא הכתוב השלישי שמכריע בין 'ונקה ללא ינקה' וזה וכן ב' כתובים המכחישים זא"ז עד שיבוא הכתוב השלישי, שבמיכה, ויכריע ביניהם 'מנקה הוא לשבים' וכו'. וזהו יתפרש דברי רש"י ז"ל כי רש"י ז"ל פ"י שהמשכן נק' 'משכן העדות' שהוא עדות לישראל שכיפר להם על מעשה העגל שהרי השרה שכינתו ביניהם לזאת בגמר מלאכה המשכן אחר שכתוב 'וכבוד ד' מלא את המשכן' שהשרה שכינתו ביניהם שהוא עדות שכיפר להם, נכתבו שני כתובים כאן, להצריך הכתוב השלישי להכריע ביניהם, כמו ב"ג מדות כנ"ל שבא הכתוב השלישי של מימי קדם כו' לרמוז שמנקה לשבים ולהורות נתן כאן שע"י התשובה, שעשו כמו שהורם משה בכפר להם כי מנקה הוא לשבים, ולעדות עך כך השרה שכינתו ביניהם.

(צמח דוד)

השומר ענינו יכול לעלות בקלות ממדרגה למדרגה

לעניני כל בית ישראל פכל מסעיהם (מ. לה) באם בני ישראל שומרים עניניהם אזי 'לכל מסעיהם', יכולים לעלות ממדרגה למדרגה, כמו שכתוב בפ' שלח 'ולא תתורו' - 'אשר אתם זונים' ח"ו, והרי מדה טובה מרובה באם שומרים העינים אזי הולכים ומתעלים ממדרגה למדרגה.

(חלקת ירושע)

תלמיד חכם - לעיתים 'ענין' ולעיתים 'אש'!

פי ענין ד' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעניני כל בית ישראל פכל מסעיהם: (מ. לה) הגאון רבי יהודה צדקא, צ"ל ראש ישיבת "פורת יוסף" היה נוהג לומר כי תלמי חכם נקרא 'משכן', כמו שנאמר: 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם' - 'בתוכו' לא נאמר אלא 'בתוכם', לרמוז שהשכינה תהיה שרויה בכל אדם שנדמה למשכן. והנה, כשם שבמשכן היו שתי מעלות: ענין ואש - כך התלמיד חכם צריך שיהיה בו שתי מעלות: ענין ואש. ענין רומז לצניעות, שיהיה תמיד צנוע ועניו ומכוסה בענין, אמנם לפעמים צריך להיות כ'אש' - לעמוד בפרץ ולעמוד על המשמר, ואז לא צריך שיהיה ענין! והוספה הג"י צדקה: וכמו ששמעתי מפי הגאון רבי דוד יונגרייני, ראב"ד העדה החרדית ירושלים, על הפסוק (תהלים נא. יט): "לב נשבר ונדכא אלוקים לא תבוזה", דהיינו: 'לוב נשבר' זה טוב, אבל תיזהר שלא תשתמש בלב נשבר שלך במקום שיש חשש לביווי כבוד שמים!, והוא אשר אומר הכתוב: 'ענין ואש לעניני כל בית ישראל בכל מסעיהם' שבכל גלויותיהם ומסעיהם ונדודיהם צריכים להיות כ'ענין וכ'אש'.

(קול יהודה)

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים
מתוך מפעל "סגולות מלכים" הלא המה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא
כשולחן הערוך לסגולות מסודר לפי ימי וחודשי השנה דבר יום ביומו
מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

סגולות מלכים

סגולות לחודש אדר משנכנס אדר מרבין בשמחה

כתר של תורה

על ידי חודש זה זוכים הצדיקים לכתרה של תורה

(קהלת דוד, פורים, דף כ"ד ע"ב)

מעלת החודש השישי

ידוע שחודש אדר מכוון נגד מידת היסוד, כי י"ב חדשי השנה הם ששה נגד ששה, וכל חודש ששי מכוון נגד מדה הששית, ובו מתגברת מדה הזאת בנפשות ישראל, וידוע כי זה לעומת זה עשה אלקים, ובכל עת מצוא התגברות הקדושה, רוצה גם ההיפוך להתגבר ח"ו על הקדושה, ולזאת היה הנס של פורים דייקא בחודש אדר, שבו מתגברת קדושת מדת היסוד וכנ"ל, לזאת רצה ההיפוך מהקדושה הזאת שהוא עמלק להתגבר על הקדושה, אך באמת נעשה כמוץ לפני רוח, והקדושה גדלה והצליחה בעזר הש"י לעולמי עד.

(תורת אמת, שקלים תרל"ו ד"ה הנה, דף ס"ח ע"ד)

מסוגל להשפעות טובות

בחודש אדר נהפך מינון לשמחה נתהפך הדין לרחמים, אף כי הדין הוא גם כן רחמים, כי מאתו לא תצא הרעון, והיא בחינת אהבה מסותרת, עם כל זה בחודש הזה נוכל לזכות לחסרים טובים שיתגלה הטוב לעין כל.

(ישמח ישראל, ר"ח אדר ד"ה ציונה, דף ל"ג ע"ד)

מסוגל לזש"ק

סדרן של חדשים לשבטים יש בהם כמה פנים, וענינים גדולים ועמוקים יש בזה איך כל הסדרים אמת, ואין כאן מקומו, רק מה שעל דרך הפשוט נראה, ושוב ראיתי כן בס' קדושת לוי, חודש אדר שמזלו דגים הוא נגד יוסף, דברכתו (בראשית מח, טז) וידגו לרוב, וגם הוא לפעמים ב', וכן שבט יוסף פעמים נחשב לב' שבטים, וכמו בדבדשים העיקר הוא הב', כן בשבטים אפרים העיקר, ונקרא על שם (שם מב, נב) כי הפרני וגו', כי בו כח הפרייה ורביה כברכתם וידגו וגו' שהוא באדר, כמ"ש ש ב"ה (ח' ע"א) בצאן מתעברות באדר, וישראל בכמה מקומות נמשלו לצאן, ונקרא אדר לשון אדיה מורה כח וגבורה שעיקרה בכבישת היצה, וכי כן יבורך גבר ירא ה' (תהלים קכח, ד) לגבורת אנשים, בניך כשתילי וגו', וזהו כחו של יוסף.

(מהשבות הרון, אות ד', דף ו' ע"ג)

חודש זה מסוגל לתורה וגדולה

הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהם אדר, הרי שהחודש הזה מסוגל להצלחה ולזכות לשתי

שלחנות, כי אמרו ז"ל הדר קבלוהו עלייה בימי אחשוורוש ברצון וזכו לקבלת התורה, הרי דהחודש הזה מסוגל לזכות לשתי שלחנות תורה וגדולה במקום אחד.

(עטרת ישועה, לר"ח אדר, בד"ה בסי', דף ק"א ע"א)

מסוגל לבני חיי מזוני

אמרו ז"ל משנכנס אדר מרבין בשמחה, כי נשפע לנו שפע רוחניות וגשמיות בני חיי ומזוני, אשר נרמזים בתיבת אדר, כי האלף רומז לבנים, כי א' בסוד אלף, עולה וימ"ל אברהם א"ת יצחק בני"ו (בראשית כא, ד), אות ד' מרומז על מזג ד' היסודות, אשר עי"ז נשפע חיים ארוכים, ואות ר' רומז לפרנסה ועושר כמאמרם ז"ל (טור יו"ד סי' רנ"ג) מי שיש לו מאתים זוז לא יטול מן הצדקה.

(עטרת ישועה, לר"ח אדר, בד"ה א"י בדברי, דף ק"א ע"ב)

מתברכים בעשירות בחודש זה

שופר בנטריקון ש'חוק פ"ינו ו'לשונינו ר'נה, וזאת נתעורר בחודש זה, כמו בראש השנה, שעל ידי השופר ממשיכין ג' טובות הגשמיות, כמו שאמרו הדורשי רשומות ז"ל אשר שופר נטריקון פ'קודת ש"רה ר'חל ר'חנה רומז על בניים, גם אותיות קודם שופר אותיות עקר"ה, רומז שעל ידי השופר נושעים כבנים, גם (ר"ה כ"ו) שופר מאריך שמביא אריכות ימים ושנים, גם נאמר (תהלים פה, ד) תקעו בחודש שופר אשר תקעו עולה עוש"ה. וזה הנרמז בפסוק (בראשית מט, כא) נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר, כי לפי סדר הדגלים עולה דגל נפתלי בחודש אדר, על כן נפתלי עולה עש"ה שממשיכין ומתברכין בעשירות בכל הג' טובות בחודש זה, כמו הנותן אמרי שפר כמו בהשופר בראש השנה.

(עטרת ישועה, ד"ה א"י, דף ק"א ע"א)

מלך מלכי המלכים הסכים לישועה שהמשיכה אסתר

בפסוק עד חצי המלכות ותעש, יש לומר כי מרדכי ואסתר בקשו מאת שוכן שחקים שינחלו זרע ישורון שתי שלחנות תורה וגדולה יחד, כאשר נרמזו במספר שמותם מרדכי ואסתר העולה אר"ך ימ"ם עוש"ר וכבו"ה, גם היה נקרא בשם מרדכי בשם אי"ש יהודי אי"ש ימיני העולה ב' פעמים שלח"ן כשנכלל יחד (פי' עם הכולל), וחודש אדר היה מסוגל לזה, כי איתא בספר יצירה, המליך אות ק' בשחוק וברא בו דגים ואדר בשנה, אשר ק' שחוק דגים אד"ר עולה גם כן ב' פעמים שלח"ן לזאת השיב המלך לאסתר עד חצי המלכות ותעש,

היינו כי מלך מלכי המלכים הסכים על זה, וזהו ותע"ש דייקא העולה ב' פעמים שלח"ן.

(עטרת ישועה, ד"ה בפסוק, דף ק"ב ע"ד)

עת רצון

אדר הוא החודש הי"ב, וי"ב פעמים חדש גימטריה ג' אלפים תשמ"ה, שהם הי"ג מכילין דרחמי לכל סטר ד' פעמים תתקל"ו, כידוע, וזה שאמר זקני מוהר"מ (בעל אהבת שלום) זצ"ל כי אדר ר"ת ר'עוא ד'רעון א'שתכח.

(צמח צדיק, אדר ד"ה משנכנס, דף כ"ג ע"ד)

חודש אדר מסוגל להוליד

אדר מזלו דגים, הרומז על וידגו לרוב, וכן שמעתי כי חודש זה מסוגל להוליד בו יותר מבשאר חדשים, על פי מה שכתוב בפ"ק דראש השנה (ח) בצאן מתעברות באדר, וכן בצאן ישראל, ועל ידי הריבוי דישאל ממילא בא המיעוט לזרע עמלק, דכשזה קם זה נופל, ועל כן חודש זה מסוגל למחיית עמלק ולאבד כל זכר למו.

(ריסי לילה, אות נ"ח, דף פ"ו ע"ג)

מסוגל לשלום

שלום מרמז על חודש אדר שהוא החודש האחרון, וכל הסיימים הם בשלום, כדאיתא במדרש על ברכות התפלה וברכת כהנים (במדב"ר י"א, ז), ואולי מה שיש בברכת כהנים י"ב תיבות, מלבד ג' שמות הקדושות, מרמזים על י"ב חדשי השנה כסדרן, נמצא מלת שלום האחרון הוא נגד חודש אדר, כי שלום מורה על המתקה, ועדר גם כן מורה על זה, כמו שנאמר (תהלים כט, יא) ה' עוז לעמו יתן וגו', שמלת עוז מורה על חודש אדר שהוא לשון תוקף ועוז, ויהיה בו ברכת שלום, המתקת כל מה שנתהוה בכל השנה, שיהיה רק טובות וברכה ושלום אמן.

(תורת אמת, שקלים תרכ"ה ד"ה בפייט, דף ס"ז ע"ב)

אין מניעה להושעה בחודש זה

בימים האלו היא עת מוכן להוושע בכל ענינים (וכו'). כי מצד הש"י אין מניעה, כי יותר משהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק וכידוע, רק שמצדנו היא המניעה על ידי המסך המבדיל משרש עמלק ימוח שמו המסמא את העין מלייחל אליו יתברך, ובהסיר המסך מהנפש שהיא ענין מחיית עמלק, על ידי זה מתעורר בלבנו הקווי והיחול אליו יתברך, וממילא אנו פועלים להוושע בכל משאלות לבנו לטובה אמן.

(תורת אמת, זכור תר"ל ד"ה בימים, דף ע"ג ע"ד)

שריבוי הנכסים לא יבטל מעבודתו ית"ש

ובזה יש לפרש אומרם ז"ל משנכנס אדר מרבין בשמחה, כי סגולת החדש בנתיבות השקלים שיצליחו נכסיו כנ"ל, והמרבנה נכסים מרבה דאגה, ולזה אמר משנכנס אדר יראה האדם להרבות בשמחה, היינו הרבוי של נכסים יהי' לו באופן שיתרבה הונו לשמחה של מצוה ולא שיבטל אותו מעבודתו חלילה כ"א לעשות בהונו רצון יוצרו.

(אור למאיר לשבת שקלים)

מומשיך שמחה לכל השנה

עוד י"ל מרבין בשמחה כי בשמחה"ה הוא עולה מספר שנה"ה, ר"ל שהשמחה המתעוררת אז באדם ממשכת שמחה וחודוה לכל השנה, וכיה"ה.

(אוהב ישראל פרשת זכור ופזורים)

הכנעת השחוק מצד היצר הרע

הנה חודש אדר דמזלו דגים שהוא זמן התגברות התאוה כדגים דפריצין, ולזה היה אז הכח להתגברות כח קליפת עמלק שהוא השורש של יצר הרע כדאיתא בזוהר הקדוש על פסוק עמלק יושב בארץ הנגב. וכאשר זכינו דייקא בחודש זה להכניעו ולמחות את זכרו נעשה בזה רשימה לדורי דורות, להיות החדש הזה מסוגל לבחינת השחוק מצד הכנעת היצר הרע מנפש האדם, וזה ענין אומרם משנכנס אדר מרבין בשמחה.

(פרי צדיק לראש חודש אדר אות ב)

מרבין שפע לבני ישראל על ידי שמחה

בשם רבו הקדוש ז"ל משנכנס אדר מרבין שפע לבני ישראל על ידי שמחה, ומשנכנס אדר מתעטטין שונאי ישראל על ידי שמחה ולא שיהיה ח"ו בעצבות ומרה שחורה כי העצבות ר"ל מבטל העבדות ח"ו.

(תורת שמעון ד"ה בשם דף י"ז ע"ב)

לימוד מסכת מגילה מרבה שמחה

יל"פ משנכנס אדר מרבין בשמחה, במליצה משנכנס אדר קאי ג"כ על לימוד זאת תורת אדר היינו מסכת מגילה מרבין בשמחה, והגם שכל פיקודי ה' ישרים משמחי לב, אפ"ה לימוד והתעסקות במס' מגילה מרבין בשמחה יתירה דחביבא דאפילו בתרי קלי יהיב דעתיה ושמעי לכן מרבה בשמחה.

(שפתי חכמים פתיחה למס' מגילה)

להרבות חסדים על ידי שמחה

אומרים בשם זקניי הרה"ק ר' שלום מפראבהיטש זי"ע מפני מה איתא מרבין בשמחה ולא מרבין

שמחה אלא דהכוונה ע"י מה אפשר להמשיך ולהרבות חסדים על כלל ישראל בשמחה רצ"ל ע"י שמחה.

(אמת ליעקב סאדיגורא ר"ח אדר תרל"ב)

תליית שלט 'משנכנס אדר מרבין בשמחה'

מעולם תמהתי תמיהה גדולה, מהיכן רמזו ונובע מנהג ישראל הקדושים בכל עיר ועיר מדינה ומדינה גם אצל הצדיקים והחסידים, כשבא ר"ח אדר מדבקין על הכתלים בביתם ובבתי כנסיות ובתי מדרשות גיירות ונכתב עליהן משנכנס אדר מרבין בשמחה, ודייקא על הכותל מערבי ולצד

שבת הפסקה

שבת הפסקה - לתן רווח

בקדושת החודש אדר מראה השי"ת שהוא אדיר ואמיץ כח להפוך הכל, אף הזמן והיום שהוא מוכן אל ההיפוך ח"ו, יש בכח גבורתו יתברך להפוך הכל לטובה, כמו שנאמר (תהלים צג, ד) "אדיר 'במרום' ה', ר"ת גימטריה י"ג, המורה על כחו וגבורתו יתברך, להמשיך הי"ג מילין דרחמי להפוך הכל לטובה, ובשורש הי"ג מידות יש מדת רב חסד, ואיתא בכתבי האר"י שחודש אדר הוא נגד מדת רב חסד, היינו שהשי"ת מעורר החסדים אף בזמן שאינו מצד תפיסת האדם שיוכל להוושע, וזעקת האדם גדולה ומרה מאד, יוכל השי"ת להפוך הכל לטובה, על ידי מדת ר"ב חסד שהוא בגימטריה מרדכי" כדאיתא בכתבים הנ"ל, והמשכת מדת רב חסד היא בחודש הזה שהוא סוף החודשים, וגם הנס הוא סוף כל הניסים, המורה על קדושת מדת היסוד רזא דברית סיומא

וענין הפסקה שבין שקלים לזכור הוא על פי אומרם (רש"י ר"פ ויקרא) ומה הפסקות משמשות ליתן ריוח בין פרשה לפרשה, כי הן אמת שעיקר התשובה היא ברגע אחת חרטה על העבר וקבלה על להבא, עם כל זה נודע שיש ד' חלוקי כפרה וד' מדרגות בתשובה, והם צריכין המשך זמן שישירש את עצמו היטב בתשובה בעומק נקודת הלב כל ישוב עוד לכסלו, זהו ענין הפסקה שבין שקלים לזכור ורמזו שיתן ריוח בין ההפרשה שהפריש את עצמו מה האיסור התורה, שישירש את עצמו בהתשובה שעשה לטהר את נפשו היטב, ואז יזכה למחית עמל בחינת זכור ולהשיג סודות התורה.

(דברי יהושע, תרומה ד"ה דבה דף פ"ז ע"ד)

שבת הפסקה להמשיך הקדושות מב' השבתות

א"ז הרה"ק החידושי הרי"מ זצ"ל אמר, למה קורין שבת שבין פרשת שקלים לפרשת זכור, הפסקה, כי הנה בפרשת ויקרא (א, כ) פרש"י ז"ל למה היו הפסקות משמשות כדי ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה עי"ש, ולכן אם יהיה שבת פרשת שקלים ופרשת זכור ביחד בלי הפסקה, לא יוכל האדם להשיג ולהמשיך עליו את שתי הקדושות ביחד, ולפיכך יש הפסקה בין פרשת שקלים לפרשת זכור, להתבונן בין פרשה לפרשה.

(ליקוטי יהודה, שבת הפסקה ד"ה א"ז, דף מ"ו ע"ב)

שבת הפסקה - ליתן כח למשה לגאולה

הפסקה שבין פרשת שקלים לפרשת זכור, הנה ענין השקל הוא שהאדם צריך להיות שוקל תמיד מעשיו כמה פעמים הפסיק בעבודת השי"ת, ויכיר מיעוט ערכו, ואז יוכל לבא לפ' זכור, שהוא מחיית עמלק שגימטריה ר"ס, ידע שפלות עצמו שלא עשה עדיין כלום, ועל ידי זה יוכל לזכות לקץ הגאולה, כי כשתקח מספר עמלק"ק שהוא ר"ם ממספר שק"ל נשאר קצ"ף, וזה שרמזו רז"ל (ת"כ ויקרא) מה היו הפסקות משמשות ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה, שעל ידי שמתבונן בהפסקה של פרשת שקלים לפרשת זכור כנ"ל הוא מקרב קץ הגאולה, ואז נותן ריוח למשה שיהיה הגואל לעתיד.

(צמח צדיק, בד"ה בהפסקה, דף כ"ד ע"א)

פורים זכר לאבילות ירושלים וכו' ע"ש, ומרן הגה"ק מבוטשאטש ז"ל כתב באשל אברהם (סי' תכ"ט סעיף ב') דלגבי אסרו חג גם הלילה דלאחר אסרו חג הולך אחר היום שלפניו, וכתב שם טעמו של דבר כעין שמצינו גבי תענית מפני צעה, שבימים לא יאכל בשר בלילה שלאחריו, וכל שכן במדה טובה המרובה עכ"ל"ה (הג"ה: ומ"ש עוד שם וז"ל, גם אולי הוא מעין אכילת קדשים דלילה אחר יום שלפניו וצ"ע בכעין זה עוד עכ"ל"ה, ואני העניי שלפניו וצ"ע בכעין זה עוד עכ"ל"ה, ואני העניי אלו מגמרא סוכה (דף מ"ה ע"ב) דאמרו שם כל העושה איסור לחג באכילה ושתיה מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן, וכתב שם רש"י ז"ל (בד"ה באכילה ושתיה) בשם היש אומרים שהוא יום שלאחר החג ע"ש, הרי שלך לפניך כי יום זה אסרו חג יש לו דין כקרבנות וקדשים שהלילה הולך בהם אחר היום ודו"ק ונכון הוא, ע"כ לדעתי הצעירה אין שום צ"ע (בזה), נחזור לענינינו מדברי המור קציעה הנ"ל ומדברי הגה"ק הנ"ל ניהא מאוד מנהג ישראל הקדושים מה שמדבקין הניירות הנ"ל כנגד הפתח דייקא, ובבתי כנסיות ובבתי מדרשות ככותל מערבי כי שם הפתח עפ"י רוב, דהנה מבואר בשו"ע או"ח (סי' תק"ס סעיף א') לעשות בבתי זכר לחורבן וכנגד הפתח דייקא ע"ש, ועיין בשערי תשובה (שם בסעיף ב') שבשעת הסעודה צריכין לעשות זכר לזה ע"ש, ורז"ל בגמרא תענית הנ"ל אמרו כשם שמשנכנס אב וכו' כך משנכנס אדר, היינו תיכף משעת כניסת אדר בר"ח מרבין בשמחה ומרובה מדה טובה (הג"ה: ועפ"י דברי הנ"ל לומר טוב טעם ממ"ש מרן הגה"ק ז"ל בספרו דרכי תשובה על השו"ע יו"ד (סי' קע"ט ס"ק י"ח) בשם זקינו הגה"ק הבעל בני יששכר ז"ל שבימי אולד מותרין לעשות נישואין כל החודש כולו אפי' בחסרון הלבנה, והביא בשם עוד אחרונים דה"ה באדר מותרין לעשות נישואין כל החודש ע"ש, וכן הביא ג"כ עט"ר מר אבי שליט"א בספר סגולת ישראל (מערכת נו"ן אות ל"א בסופו בד"ה ועיין שם בש"ד חמד וכו') ע"ש, ועפ"י האמור כל שכן הוא אם מותרין לעשות נישואין אחר ט"ב כמ"ש בשו"ע (סי' תקנ"א סעיף א') ובמגן אברהם (שם סק"ו) ע"ש, כל שכן הוא כיון דמרובה מדה טובה, ע"כ מותר לעשות נישואין כל חודש אדר אפי' בסופו בחסרון הלבנה ודו"ק), ע"כ עבור זה נוהגין לכתוב על הניירות תיבות אלו דברי רז"ל משנכנס אדר מרבין בשמחה, ומדבקין על הכתלים גם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות דייקא על הכותל מערבי וכנגד הפתח, במקום תוגה שם תהא כאותו מקום ובאותו שעה ששון ושמחה ליהודים, ודו"ק ונכון הוא ונאמר בו כי טוב, ובכן ישמחנו ה' אליקינו במהרה בימינו בבנין עירנו אמן, וסיימתי זאת במדה טובה ומרובה בעז"ה.

(ליקוט אברהם אות קצ)

הלכות חג בחג

מהגה"ח רבי יחיאל מיכל פרידמן שליט"א
דומ"צ וראש כולל לדיינים 'חומת המשפט' שטפנשט

הלכות ימי הפורים

קריאת פרשת זכור

א. להרבה פוסקים קריאת פרשת זכור בציבור הוא מן התורה, ולכן צריך לדקדק לשמוע כל חיבה, ומי שנאנס ולא שמע פ' זכור כתב המגן אברהם שיוצא כמה שקורים בפורים פרשת זכור ועמלך אמנם המ"ב פקפק בזה ובפרשת כי חצא כשקוראים זכור ודאי יוצא.

ב. נחלקו הפוסקים אם נשים חייבות לשמוע בביה"ג פרשת זכור, בספר החינוך כתב שפטורות והמנחת חינוך חלק עליו, ובאבני נזר דעתו שפטורות וכן בתורת חסד או"ח סי' ל"ג. כתב שמנהג פולין שאינן שומעות וכ"כ הדברי חיים מצאנז וכן מובא בשם החזו"א, אמנם מובא בשם רבי נתן אדלר רבו של החת"ס שהקפיד שנשים ישמעו פרשת זכור וכ"כ מהרי"ל דיסקין וכן מנהג א"י, ובשעת הדחק כשקשה ללכת לביה"ג תסמוך על מ"ש בתורת חסד שאם תקרא מן החומש יוצאת לכ"ע.

ג. מהדרים בפרשת זכור שכל אחד ישמע קריאת הפרשה לפי המנהג שנוהג בו והמבטא שהורגל בו, אמנם אינו מעכב וגם אם שמע במבטא שאינו רגיל בו יצא ידי חובה, כל שהוא קריאה נכונה לפי רגילות קהילה מסוימת, ואף אשכנזי יכול לצאת במבטא ספרדי וכן להיפך ולכתחילה נוהגים שכל אחד ישמע כמנהגו.

תענית אסתר

ד. מתענים ב"ג באדר זכר לתענית שנהגו ישראל כשנלחמו בימי מרדכי להינקם מאויביהם, ואם חל פורים ביום ראשון מקדימים להתענות ביום חמישי שלפניו וכן הוא הקביעות בשנה זו, ומובא ברמ"א סי' תרפ"ו דבתענית זו יש להקל בעת הצורך כגון מעוורות או מיניקות או חולה שאין בו סכנה או מצטער הרבה וכן בעל ברית, ויש מקילים גם בחתן בשבע ברכות בעת הצורך.

מנהג זכר למחצית השקל

ה. נהגו לתת זכר למחצית השקל, והמנהג שנותנים בין מנחה לערבית של ערב פורים מחצית מן המטבע הקבוע באותו מקום, והמנהג לתת שלשה חצאי שקלים, וי"א שנותנים רק מגיל עשרים וי"א מגיל בר מצוה וזה מדינא, אבל המנהג ליתן גם עבור קטנים ונשים, ובשנה זו נותנים ביום חמישי אחרי מנחה, ויש שכתבו שבשנה זו יתן גם בפורים עצמו לפני שחרית כדי

להסמיך מחצית השקל לקריאת המגילה וכ"כ בדרכי חיים ושלום (מונקאטש) ובשו"ת דברי יציב, והצדקה של מחצית השקל אפשר ליתן לכל דבר מצוה לעניים או לביה"ג וכיו"ב.

פורים שחל במוצ"ש

ו. השנה פורים חל במוצ"ש ואם נמשך סעודה שלישית עד הלילה אף שאכל כזית בלילה לא יאמר על הניסים כמו שפסקו בשו"ע הרב ומ"ב סי' קפ"ח.

ז. המנהג שקורים המגילה בבית הכנסת מיד אחר ערבית לפני הבדלה אך הקורא בביתו יבדיל ואח"כ יקרא את המגילה (דעת תורה בערזאן).

ח. צריך להשתדל להביא את המגילה לבית הכנסת בערב שבת, ובשעת הדחק יכול להביא בשבת לבית הכנסת ויקרא מעט בתוך המגילה בשבת, ובתפלת ערבית אומרים אחר שמו"ע קדיש תתקבל כמו שכתב המג"א, ואחר המגילה אומרים ויהי נועם ואתה קדוש ואומרים אחריו קדיש שלם בלא תתקבל.

קריאת המגילה בלילה וביום

ט. י"א דקריאת המגילה ביום הוא מדברי קבלה שדינה כדאורייתא ובלילה הוא רק חיוב מדרבנן (שערי תשובה סי' תרפ"ז בשם נוב"י וטורי אבן) ולכן מנהגינו לברך שהחינו גם ביום אף שכבר בירך בלילה דעיקר חיובה ביום, ועפ"ז במסופק אם לא שמע מילה אחת במגילה, בלילה אפשר להקל כדון ספק דרבנן לקולא וביום יש להחמיר אמנם דעת רוב הראשונים דגם ביום הוא מדרבנן ולכן בדיעבד אפשר לסמוך שגם ביום היא מדרבנן ומ"מ לכו"ע עיקר חיוב קריאת המגילה ביום.

ברכות המגילה

י. מנהגינו כדעת הרמ"א לברך על המגילה בלילה וביום ג' ברכות, על מקרא מגילה, שעשה ניסים, ושהחינו, ונוהגים ביום לכוון לצאת בברכת שהחינו גם על סעודת פורים ומשלוש מנות (ולא הוזכר מתנות לאבינום, שאין מברכין על הצדקה), ולאחריה מברכין הרב את ריבנו.

יא. הקורא את המגילה לנשים וכבר יצא הקורא ידי חובתו, כתב הרמ"א שיברכו הנשים לשמוע מגילה לחוש לדעת בה"ג דהנשים מצוות רק בשמיעה, אך רבים נוהגים שאף הנשים מברכות על מקרא

מגילה כמבואר במהרי"ל ובתשב"ץ ס"ק קע"ו בשם מהר"ם מרוטנבורג, ולכתחילה יברכו הנשים בעצמם ולא הקורא, אך המ"ב כתב בסי' תרצ"ב דמנהג העולם שהבעל קורא מוציאם גם בברכה, אך למעשה לא נהגו כן.

דיני קריאת המגילה

יב. קוראים את המגילה בין מעומד בין מיושב ביחיד, אבל בציבור הקורא עומד משום כבוד הציבור, ובברכת המגילה גם היחיד צריך לעמוד בשעת הברכה ובציבור גם השומעים צריכים לעמוד בשעת הברכה (ויש חולקים דא"צ לעמוד בשעת הברכה רק מי שגם קריאתו בעמידה).

יג. צריך לקרוא את המגילה מתוך מגילה כשרה, ולכתחלה צריך שהמגילה תהיה כתובה בשלמות ולא יחסר אפי' אות אחת אבל בדיעבד גם כשחסר מקצת המגילה אין המגילה נפסלת משום כך ואת מה שחסר ישלים הקורא בקריאה מתוך החומש, אמנם אם השמיט הסופר בתחילת המגילה או בסופה או אפי' באמצעה ענין שלם, המגילה פסולה.

יד. כל מה שנאמר לעיל הוא רק לענין כשרות המגילה אבל לענין קריאתה אם קרא רובא מתוך הכתב ומיעוטה בעל פה יצא י"ח גם אם קרא תחילתה בע"פ, ולכן מי שהתאחר וכבר התחיל החזן בקריאת המגילה יכול להתחיל המגילה מתוך החומש עד שיגיע למקום שאוחז החזן באופן שרוב המגילה ישמע מהחזן.

טו. מי שאינו בקי היטב בקריאת המגילה עדיף שיקשיב לקריאת המגילה מתוך מגילה מודפסת עם ניקוד שאם יחסר לשמוע מילה אחת ויצטרך להשלים יוכל להשלים כראוי מתוך המגילה המודפסת וכדי שלא יטעה בניקוד המילים שצריך להשלים כי עלולים לטעות בניקוד המילים ולפעמים הוא לעיכוב ולכן עדיף להקשיב מתוך מגילה מודפסת מאשר מתוך מגילה כשרה.

טז. מי שטעה בנקודות המילים במגילה, אם זה טעות שאינה משנה המשמעות כגון יהודים יהודיים וכיו"ב אינו חוזר, ובטעות שמשנה את המשמעות, מעבר לעתיד, וכיו"ב, יושב ישב, נופל נפל, נחלקו הראשונים אם חוזר, ולהלכה יחזור בלא ברכה.

יז. מי שדילג אפי' מילה אחת צריך לחזור ולקרו, אמנם יש שכתבו שאם חסרון המילה אינו מפסיד הקריאה דהיינו שאין משתנה משמעות הפסוק ע"י שהחסיר

המילה אינו צריך לחזור ולכן יחזור ויקרא בלא ברכה.

יח. קראה לסירוגין לא יצא, היינו שאם דילג פסוק או מילה והמשיך לקרוא אינו יכול להשלים במקום שאוחז אלא חוזר למקום שדילג וממשיך משם וגם אם נודע לו אחר שסיים ואפילו עבר זמן רב מאז שדילג תיבה, יכול לחזור למקום שפסק אך לא יחזור ויברך, לחוש לשיטות הנ"ל שא"צ לחזור ולקרוא באופן זה, אמנם אם נודע לו שדילג דבר משמעותי ונודע לו לאחר סיום המגילה יחזור למקום שדילג ויברך פעם נוספת ברכת על מקרא מגילה.

יט. הפסיק באמצע המגילה אפי' בדיבור או שהה, אפי' שהה כדי לגמור את כולה ועברו כמה שעות יכול לחזור למקום שפסק.

כ. עשרת בני המן צריך לומר בנשימה אחת, להודיע שכולם נהרגו כאחד, והמנהג לומר מחמש מאות איש בנשימה אחת, וכ"ז דוקא לכתחילה ובדיעבד אינו מעכב.

כא. הקורא פושט את המגילה כאיגרת ודוקא בצייבור אבל ביחיד אין מקפידים על זה.

כב. לכתחילה צריך לקרוא את המגילה בעשרה משום פרסומי ניסא, ומשום ברוב עם, ילך לבית הכנסת אף שיש בביתו מנין, ועיקר חיוב של ברוב עם הוא ביום שהוא עיקר קריאת המגילה אבל גם בלילה הדין כן, ומי שהתאחר ואין לו עשרה נסתפק הרמ"א שאולי גם נשים מצטרפות למנין עשרה.

כג. מי שבאמצע המגילה מחשבתי משוטט בדברים אחרים ואינה מרוכזת בסיפור המגילה, כל שהקשים מתוך מגילה ויודע היכן אוחז בקריאתו ודאי יצא וכל שאינו כמתמנמנ אף שפונה לדברים אחרים כל ששמע הקריאה ולא שקע במחשבותיו עד שאינו שומע הקריאה יצא.

כד. אחרי קריאת המגילה מברכים ברכת הרב את ריבנו, וברמ"א מבואר לברך רק בצייבור ולא ביחיד אמנם מקור הרמ"א אינו ברור ובמהרי"ל ותשו' רש"י, לברך הרב את ריבנו אף ביחיד ויש לסמוך ע"ז (ובשם החזו"א שכשעשר נשים שומעות המגילה הרב ג"כ נקרא ציבור לענין זה ואפשר לברך הרב את ריבנו), ומובא בשו"ע דכורך המגילה אחר קריאתו ומברך אחר שגמר לכורכה.

כה. מזכירין על הניסים בתפלה ובבהמ"ז, ואם לא הזכיר אין מחזירין אותו ואם התחיל סעודה מבעוד יום וסיים בלילה יאמר על הניסים בלילה.

דין מתנות לאביונים

כו. מצוה לתת שתי מתנות לשני אביונים, ואביון נחשב כל מי שאין לו הצרכים הבסיסיים המקובלים גם מי שיש לו חובות שחייב להחזירם ואין לו מאיפה להחזירם, ולכן הכנסותיו משועבדות לפרעון החובות נחשב לאביון, ומבואר ברמב"ם שטוב להרבות במתנות לאביונים מלהרבות בסעודה ובמשלוח מנות לרעים.

לז. שיעור מתנה י"א שהוא שווה פרוטה וי"א שהוא שיעור סעודה שהוא ד' ביצים פת וב-חמש שקלים יוצאים ידי שיטה זו, ויש מחמירין שצריכים מתנה חשובה שתשמח את העני ומהדרים ליתן לפחות עשרים שקלים לכל אביון.

כח. אפשר ליתן לגבאי צדקה קודם הפורים ע"מ שיחלקו בפורים ולכתחלה צריך ליתן לעני שהיום אצלו פורים וצריך ליתן מאכל או מעות שיכול ליהנות ממנו בפורים ודעת רוב הפוסקים בדמזכה לעני ומודיע לו בפורים שזכה עבורו מעות, גם יצא י"ח.

כט. מי שאין מוצא עניים יפריש בפורים מתנות לאביונים וכשימצא עני אחר פורים יתן לו.

ל. צריך ליתן מתנות לאביונים עבור אשתו ואין חיוב לזכות לה אלא שיתן בשבילה ומגיל תשע שנים יש ענין לתת לילדים כסף שיתנו מתנות לאביונים.

סעודת פורים

לא. סעודת פורים שעשה בלילה לא יצא י"ח ויש קצת מצוה בסעודה בלילה אבל אין שום ענין בריבוי שתיית יין בלילה.

לב. המנהג לאכול סעודת פורים אחר מנחה אך יעשו עיקר הסעודה ביום, אמנם דעת הרש"ש לאכול סעודת פורים קודם חצות היום דוקא, לכן ישתדל לאכול סעודה חשובה לאחר תפלת שחרית וכן נהגו אנשי מעשה.

לג. הסכמת הפוסקים שצריך לאכול סעודת פת בפורים ודנו אם יש חיוב לאכול בשר והרמב"ם כתב דיאכל בשר וישתה יין כפי אשר תמצא ידו, אמנם הסכמת הפוסקים שהחיוב לאכול סעודה חשובה, ובזמנינו שבשר עוף הוא ג"כ סעודה חשובה כל שעשה סעודה חשובה לפי הרגלו יצא י"ח.

לד. בפורים ביום מצוה להרבות בשתיית יין אמנם אין שום חיוב להשתכר ודי ששותה ריבוי שתייה שגורם לו לשמחה ואין צורך ביותר, והגדר של בסומי אינו שכרות אלא מבוסס קצת ושמוח יותר מהרגלו.

משלוח מנות

לה. חייב לשלוח שתי מנות לחברו שנא' ומשלוח מנות איש לרעהו, וצריך לשלוח שני מינים, ושני מיני בשר או דגים בטעמים שונים חשיבי ב' מנות, וצריך לשלוח מה שראוי לאכילה ולא מה שצריך בישול ויוצאים אף בקפה או תה או תבלין, ויש ענין לשלוח מה שראוי לסעודת פורים ואינו לעיכובא ויוצאים רק באוכלים ולא במתנות וכיו"ב. גם הנשים צריכות לשלוח, וי"א דעיקר מצות משלוח מנות הוא ע"י שליח דוקא שנאמר ומשלוח מנות, אך למעשה ודאי אינו לעיכובא.

לו. אין איסור מלאכה בפורים, ומובא שבמקום שנהגו שלא לעשות אין עושים ובזמנינו אין מנהג ברובה אמנם חנויות שמוכרים צרכי פורים מותר, וצריך להשתדל שלא להאריך יותר מדי בזה כדי שלא יתבטל משמחת פורים.

לז. בענין תחפושת בפורים של איש לאשה ולהיפך הרמ"א בסי' תרצ"ו היקל כיון שאין מכוונים אלא לשמחה, אמנם המ"ב החמיר בזה והביא בשם הפמ"ג שאם שינו רק מלבוש א' וניכרים הם אפשר דאין למחות, אמנם גם מזה עדיף להימנע, ובקטנים הרבה מקילים והחזו"א החמיר אף בתנוקות.

דין בן עיר שהלך לדרך

לח. בן עיר שהגיע לדרך ביום ט"ו אין לו שום חיוב במצוות היום ואם הגיע ביום י"ד או בליל ט"ו קודם עה"ש נחלקו הפוסקים אם נתחייב, ויקרא בלא ברכה או ישמע מאחר וכן יעשה שאר מצוות היום, ודעת הגר"ש ואזנר זצ"ל דמעיקר הדין אין חיוב בשני ימי פורים אמנם על הניסים יכול לומר.

לט. בן עיר שהלך לדרך ביום י"ג או בליל י"ד והיה דעתו בעת נסיעתו לחזור למקומו לפני זמן הקריאה של מוקפים דהיינו קודם עלות השחר דיום ט"ו כבר לא יהיה בכרך, אין דינו כבן כרך וקורא ביי"ד בכרך, ואפי' התעכב לבסוף ונשאר בכרך גם ביום ט"ו לא התחייב בפורים דמוקפים, אבל אם חזר בו והחליט להישאר בכרך לפני עה"ש דט"ו, לדעת חלק מהפוסקים חייב בפורים דמוקפים ולכן ישמע הקריאה ולא יברך.

מ. ואם בעת נסיעתו ביי"ג או אפילו נסע בליל י"ד וחשב להישאר בכרך עד יום ט"ו, קורא רק בט"ו ואפי' חזר לעירו ביום ט"ו קורא בעיר ביום ט"ו בברכה, ואם לבסוף חזר לעיר קודם עה"ש דיי"ד דינו כבן עיר, אך אם חזר לעיר ביום י"ד יקרא ביי"ד בברכה ובט"ו בלא ברכה לחומרא אך אינו חיוב, חזר לעיר בליל ט"ו קודם עה"ש יקרא בט"ו ללא ברכה.

דין בן כרך שהלך לעיר

מא. בן כרך שבא לעיר בליל י"ד ע"מ לחזור לדרך לפני עה"ש דיום י"ה, ונתעכב ולא חזר לדרך אלא נשאר בעיר לא נתחייב בפורים דפרוים וקורא בט"ו בעיר.

מב. בן כרך שבא לעיר בליל י"ד ע"מ להישאר בעיר עד יום י"ד נעשה פרוז בן יומו ונתחייב בפורים דפרוים, ואפי' יחזור לדרך ביום י"ד לפני הקריאה יקרא בכרך בברכה, ואם לבסוף חזר לדרך לפני עה"ש דיי"ד דינו כבן כרך.

מג. וכשחזר לדרך אחר שנהג פורים דפרוים, אם חזר ביום י"ד או בליל ט"ו דעת הרבה פוסקים שנתחייב גם בט"ו אמנם דעת הגר"ש ואזנר זצ"ל דיקרא בלא ברכה דא"א להתחייב בשני ימי פורים מעיקר הדין.

מד. בן כרך שבא לעיר ביום י"ד ע"מ לחזור לדרך בליל ט"ו, אינו חייב בפורים דפרוים רק במקופים, ובליל ט"ו יכול לקרוא בעיר לפני שיחזור לדרך, ואם לבסוף נתעכב בעיר ביום ט"ו יקרא בעיר בברכה.

מה. בן כרך שבא לעיר ביום י"ד או בליל ט"ו ע"מ להישאר בעיר ביום ט"ו, י"א שנפקע לגמרי מחיוב פורים, ואסור לעשות כן ואם עשה כן יקרא בט"ו בעיר בלא ברכה ואם לבסוף חזר לדרך ביום ט"ו יכול בודאי לקרוא עם ברכה בכרך.

12 מקומות בלבד

הרה של א

כ"א אדר ב' תשפ"ד

מתארגנת קבוצה לש"ק פרשת צו - פרה

ליאם לזענסק

מנו"כ הרה"ק משטפנשט ועוד כ"ו קדושי עליון מתלמידי הבעש"ט תפילה בבית מדרשו של הרה"ק מאפטא, ועוד.

יאם

ליזענסק ציון הרה"ק מליזענסק ביום ההילולא קדישא

יום חמישי י"ח אדר 28/3/24 יציאה מת"א לקישינוב מולדובה שבת קודש בעיר יאם יום א' כ"א אדר יציאה לליזענסק יום א' לינה בליזנסק יום ב' אחה"צ חזור לארה"ק

לפרטים והרשמה

03-717-2-001 03-579-03-03 6160303@gmail.com

\$1150

כולד אש"ל טיסות ונסיעות מספר המקומות 12 אושים בלבד